

נימא מתני' דרא בר' מאיר. מתתן ללא מכר את המפתח דייק דהא מכח מפתח מסיק דלתיא ללא כר' מאיר ולא כפ"ה דפירש דהשתא מדקתני לא מכר את המפתח המוטלטל לא כפ"ה: **מחזורתא דרא בר' מאיר.** וא"ת והא קאמר בהמוכר את

הספינה (לקמן דף עח):
דרכי אליעזר ור"מ קיימי בחדא שיטה מדתתן בפירקין (דף סו): רבי אליעזר אומר המוכר את הצד מכר את רשות וי"ל ללא ממש בחדא שיטה קאמר מדע דהא טעמא דר' אליעזר מפרש בצרימא שלא נקרא בית הכד אלא על שם קורה: **צינור** שחקקו וצבסוף קבעו פוסל את המקוה. איכא לאוקמי אפילו פרוזן שפני קורה כדכר הניעור וכגון שפניו בצמנע לקבל זרורות דפחאי בית קבול חשיבי מים שאזיזים שעוצרים על אומן בית קיבול כדתתן (מקואות פ"ד מ"ג) המוטלטל צניור כדי לקבל זרורות בשל עץ ככל ששואל בשל חסך כקבע רבינו ר"י אומר לא בשל חסך ככל ששואל כו' דאי לא טעמו אפילו סתם משלשה דדיים לא חשיבי כלי כדמוכח רבינו שמואל מהא דתתן (שם מ"ג) המניח את הטבולה תחת הניעור אם יש לה (ו) לצבון מארבע רוחות כו' ואין נראה לאוקמי צניור שסתם מכל זד ודוקא שמים נופלין מניעור למקוה אבל אם נפלו מניעור לקרקע ומקרקע למקוה המשכה היא ואינו פוסל המקוה אם יש כבר במקוה כ"א סאה מי גשמים כדתתן בפרק קמא דתמורה (דף י"ג): **אילימא רבי אליעזר** דבית. הסס נהא פליגי פ"י

הרי כולן מכורין. כל הק שמשין המוטלטלין. אבל שאר (ב) מיני שמשיה לא מיוצני ואף על גב דלמחר כל מה שכתובו אינו מוכר לך שלא ריבה בלשון זה אלא שמשין המיוצנין לבית זה שארין רגילין להשלין מפני כבידן ומפתח נמי עיקר שמשיו לפותחת של

לית זו ואין ראי לאחרת והיינו טעמא דלא זיבין שאר מיני שמשיה דלא צטילי לגבי בית אי נמי אינו רוצה להסתלק מן השכונה שלו וידור צבית אחר ורביין לו מטלטלין. אבל גבי חצר תתן לקמן (סו.) דאם אומר לו כל מה שכתובה הרי כל מטלטלין מכורין דהיינו כל מאני שמשיה דליקרו מטלטלי לגד מחיטי ושערי צפ' מי שמתן (לקמן דף קג.) דכיון דמסתלק מכל השכונה מוכר את כולן דטורח הוא לו להוציא כליו ממש אי נמי לגבי חצר שהוא דבר גדול (ו) צטילי. וגבי מוכר את העיר תתן (סו.) דאם אמר כל מה שכתובה מכר את הכל אפילו צבמה ועבדים דהו מטלטלי דניידי וכ"ש חטי ושערי דכיון דמסתלק מכל העיר מכל וכל רוצה להסתלק דטורח הוא לו להוציא מטלטלי לעיר אחרת א"ר צטילי לגבי העיר. כללא דמילתא לא מוכר הגדול מחצירו ריבה למכור יותר הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו: **גב' לימא מהני.** דקתי (ו) לא מכר מכתשת המוטלטל דלא כר"מ דאי כר"מ האמר בפרק המוכר את הספינה בצרימא בגמ' מכר כרס מכר שמישי כרס כגון קניס שבכרס שהן לגרסה כדתתן בצמנ"י (ו) וה"ה למוכר בית שמוכר שמישי בית: ומשני **הסס קניע.** כלומר התם בר"מ איכא למימר דלא איירי ר"מ אלא בשמשין קבועין לעולם בתוך הכרס שאין מוציין אותם מעל העולם ואע"ג דאינם קבועין בקרקע אבל מכתשת שאינה קבועה בקרקע ומוציין דשילי לה ולא קביעא צבית כל כך: והא מפתח דומיא דדלת קחני מה דלת דקביעא. לעולם שאין מוציין אותו ממש להטלטל ממקום למקום אף מפתח בשל עץ מיירי דקביעא שיש מפתחות שאין מוציין אותן מן הפותחת כגון של בני כפרים ואפ"ה לא מוכר את המפתח דאי איתא דמפתח שאינו קבוע מיירי לפיכך ולימני צדידה המוכר את הבית מוכר את המפתח קבוע אבל לא את המוטלטל דקתני גבי מכתשת וכ"ש דלת דקביע טפי אלא מדקתני דלת שמעינן דליכא לאפלוגי אלא צין דלת למפתח ואע"ג דקביע דלת אינו מוכר שהרי שמישי קל הוא ונוח לטלטלו ופעמים שמיטלטלת אבל לא מדיר: **גבר.** בריח וקבוע כותל: **מנוול.** קבוע דלת: **המכתשת** החקוקה. כגון סלע היוצא מן הכותל וחקקו שם מכתשת: **אבל לא אם הקבועה.** שהיתה חקוקה ועשויה ואח"כ קבעה בקרקע (ו) ודלא כמתני' ומתניתין ר' אליעזר היא דפליגי בסיפא ואמר כל הממוכר לקרקע הרי הוא קרקע וכן פירש ר' מנחם וכן עיקר: ר' אליעזר כו'. אמכתשת קבועה פליגי: צין כך וצין כך. צין שאמר לו כל מה שכתובו צין שלא אמר: **לא מכר לא אם הכור כו'.** דאינו כתובו של צית אלא בניינים צפני עמנן הן:

הקוטרם ומיהו רבנן דפליגי עליה לא ליהו הנהו רבנן דאמר לעיל לא רבי אליעזר ולא רבנן ונראה לר"י דזה דחקו לפי מה שפרש לעיל מכר את המכתשת חקוקה היינו קבעה ולבסוף חקקה אבל לא את הקבועה היינו חקקה ולבסוף קבעה אלמא מפליגי רבנן צין חקקה ולבסוף קבעה וצין קבעה ולבסוף חקקה א"כ חמי שפיר רבנן וכתסם דחק לפרש דמניין לפרש דחקקה היינו שלא מלשה מעולם שחקקה בסלע היוצא מן הכר וקבועה צין קבועה ולבסוף חקקה צין חקקה ולבסוף קבועה: **הר"י** היא בקרקע. השתא ק"ד דכוורת מחוצרת איירי וצריך לפרש והרי היא בקרקע לקנותה בכסף וטטר וחוקה אבל לבסוף דמסקינן טעמא משהו דלימתש ליער קאי אדנש שנתון הכוורת ולא חיישינן בחיבור הכוורת ואומר רבינו יצחק דהשתא הוה מצי למיפרך וליטעמיך ללא מוקמת טעמא משהו היקשא דיעבר אלא משום חיבור כוורת צטיט אמאי חייב חטאת הרודה ממנה בשבת דה"ל כרודה פת מן התנור דלא מייחב אף על גב דתנור מחובר לענין טומאה נמי מקבל דדנש טומאה אפילו במקוהה כיון דלא בעי מחשבה ולענין פרוזול נמי מיופק ליה דהא איכא מקום ששוכנת עליו כדפריך בהשולח (גיטין דף לו.) גבי ענין נקוב אלא על כרחק דמנח אסיכי כדמשני הסס ואם כן אין טעמו של רבי אליעזר משום שמוכר צטיט: ומתקבלת

ליגור. של עץ או של אבן עשוי כמין סילון ויורדין ממנו מים למקוה: **קבעו בקרקע פוסל אם המקוה.** דמים שאזינן פוסלין אותו וכיון שהיה מורת כלי עליו קודם שקבעו לא מייבטיל מו שם כלי מיניה ומשוי להו שאזינן למים שכתובו: **ולבסוף חקקו.** הרי הוא כעושה חריץ בקרקע: **מני.** הך צרימא דקתני דמשום קביעות בקרקע לא צטילי שם כלי מיניה דמעיקרא: **לא ר' אליעזר ולא רבנן.** דפליגי עליה: **הי ר' אליעזר.** מאחיה דצרי ר' אליעזר אמה למד דלא סגיירא ליה הך צרימא. וה"ה דה"ל למימר והי רבנן אף אין דרך גמרא להאריך כל כך: **אילימא ר' אליעזר דבית.** דמכתשת חקוקה ולבסוף קבעה כקרקע משוי לה ומכורה בכלל בית ומיהו רבנן דפליגי עליה לא ליהו הנהו רבנן דלמחר עיל לא ר' אליעזר ולא רבנן: **צעין יפס מוכר.** והלכך אע"ג דליכא מורת כלי עליו כיון דמחובר מכרן המוכר אבל גבי ליגור שחקקו ולבסוף קבעו מודי דפסיל מקוה: **ורבנן סברי כו'.** משום דר' אליעזר נקט לה ואכתי כדצרי הכל אחיא: **כוורס דבורים.** מחוצרת היא בקרקע צטיט: **הרי היא קרקע.** לכל דבר להיות נקנית בכסף ובשטר ובחוקה ולקנות על גבה מטלטלין ולכתוב עליה פרוזול כאילו היא קרקע דתתן במסכת שביעית פרק אחרון (משנה ו) אין כותבין פרוזול אלא על הקרקע ואם אין לו מוכה בתוך שדהו. ולשם (מ"ג) מפורש לפי שראה הלל שנמנעין העשירים מלהלוות לעניים מפני יראת שביעית שמשמטת והיו עובדין על מה שכתוב פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' (דברים טו) עמד הלל והתקין פרוזול פרוז ריוח כמו שהפריך על מדותיו דבמסכת נדה (דף ד:) בול עשירים כמו אלו ראשי בולאות שביעיה (גיטין דף לו.) כלומר ריוח לעשירים שלא יפסידו שלהם ותתן (שביעית פ"י מ"ד) (ו) גופו של פרוזול מוסרינן לכה פלוני ופלוני

רבינו גרשום

וכל מה שכתובו כולם מכורין. אפי' כליס דלא מכר המוטלטלין שיש בו: מכר השמישי הכרס משמע השמישי בין קבועין בין מיטלטלין ומתני' קתני דלא מכר המוטלטלין דבין היכי דאמר גבי כרס הוא הדין נמי גבי בית: התם קביע. גבי כרס חשיבי קבועין בקרקע (ו) אלא קניס העממדיים את הפנים הצריים שקשורין בהם והפנים לקניס וציון דמחובר לקרקע הרי הן כקרקע ומישיה הרי אלו מכורין אבל הבא לא קבע מפתח המוטלטל ומישיה היכי לא מכר: אף מפתח נמי קבעו כדלת דאינו נפדל ממנו כלל ואפי' הכי קתני דלא מכרה. אלא מחזורתא מתני' דלא כר' מאיר: ואת הגמ' היינו בריח שקבעו בכותל העלמה מן הדלת וכשנעול הדלת נופל הנגר עד לארץ ונעול: ואת המנוול קבעו כדלת: אבל לא את המפתח. דמיטלטל: מכר את המכתשת חקוקה. כמו סלע היוצא מאלה מקרקע שהיא מחוברת מעיקרא וחוקקין אותה במקומה לצורך מכתשת ומשום הכי הרי קרקע ומכורה היא: אבל לא את המכתשת קבועה. שהיתה תלושה מעיקרא והרי קבעה חקקה כליו דלא מחובר היא: אבל לא מכר לא את התנור ולא את הכירים ולא את הריחים. משום דכל הני מטלטלין נינוו ולא קרקע זמי. חנו שווא עשוי כניגית רחב מלפתה וצד מלמעלה: ר' אליעזר אומר כל המחובר לקרקע אפי' מכתשת קבועה היא התנור והכי נמי וריחם דמחוברין לקרקע הרי הן כקרקע ומכורין ומסתברא דמתני' ר' אליעזר היא: בין כך ובין כך. אפי' אמר לו הוא וכל מה שכתובו: לא מכר לא את הבית כו'. דכל הני רשות בפני עצמן הן ולא שייכו כלל עם הבית: הרי צניור שחקקו כדי לקבוע מן המעין ועד המקוה שילבו המים למקוה דרך הצניור: פוסל את המקוה. משום דהיינו דרך הצניור שהוא כלי באין למקוה הוה כמים שאובין דלאו בקרקע הוא: קבעו מחלה לארץ: ולבסוף חקקו כשהוא מחובר: אינו פוסל את המקוה. דבקרקע דמי הואיל ולא הוי ליה חרות כלי בחלוש: לא ר' אליעזר ולא רבנן: א' נימא ר' אליעזר דבית. דאמר לעיל כל המחובר לקרקע הרי הוא קרקע והבא קתני צניור שחקקו ולבסוף קבעו אע"ג דמחובר לקרקע פוסל את המקוה. ולא רבנן דאמרי לעיל מכר את המכתשת חקוקה אבל לא את הקבועה משום שדלת בקרקע דמי הואיל שהיתה תלושה מעיקרא

(א) ולקמן עמ' (ב) דייק סו. ומ"ס מקואות פ"ד (א) ולעיל לו. ותי"ד (ד) לקמן פ' שביעית פ"י מ"ז ע"ק פ"ג מ"י (ב) כפ"ה: כותל.

הגהות הב"ח

(א) גב' דאי כר"מ: (ב) שבי"ט ד"ה הרי וכו' שאר מאני שמשיה פ"ל וכן בסמ"ק: (א) ב"א"ד שהוא דבר גדול מבית צטילי וכו' אמר לו כל: (ד) ד"ה למא וכו' דלא מכר וכו' המוכר את הספינה י"ג דף ע"ח ע"ב: (א) ב"א"ד דמתן כמתני' י"ג דף ע"ח ע"ב: (א) ד"ה הרי הוא קרקע וכו' (א) וזה גופו וכו': (א) תוס' ד"ה יעור וכו' לבבויים מפרשע רוחות כו' ואין צורך לאוקמי:

מוסף רש"י

צניור שחקקו ולבסוף קבעו. והמסק' זו מי גשמים או מי נטר למקוה. פסלו משום מים שאובין (ב"ק סו.) קבעו ולבסוף חקקו. לאו כלי הוא אלא ארעא שמימחא היא (שם).

אע"ג דקבעה חקקה במקומו (ו) והבא קתני קבעו ולבסוף חקקו במקומו הרי הוא בקרקע ואינו פוסל את המקוה. ודלמא התם בבית בהא קסיפליגי דר' אליעזר דאמר כל המחובר לקרקע הרי הוא קרקע סבר מוכר בעין יפה מוכר ורבנן סברי וכו'. אבל הבא לענין מקוה דלא כברייתא ס"ל: כוורת דבורים. ששאה חובר לקרקע כו' וכתובין עליה פרוזול. דקאמר מוסר אינו לכס שטויהו אבא אבא כוורת כו' שלא תהא שביעית משמטת:

(א) נראה דל"ל דל"ל דל"ל דל"ל אלא קניס העממדיים וכו'. (ב) דברי רבינו כגון הוא סמך ר"י תתני' ד"ה אילמא ע"ש.

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

לד א מ"י פ"ח מהל' שנת
ה' ו פתח לאון סה
טוש"פ א"ת י" שכת פתח
י'
לח ב מ"י פ"ח מהל' כליס
הלכה ד':

רבינו גרשום

ואינה מקבלת טומאה
במקומה. ודלא כלי
הוא דקרקע דמי: חייב
חטאת. משום החולש דבר
המחויב: וחכמים אקרו
אינה קרקע וכו'. והש"ת
משמע דלא ר' אליעזר הוא
דהא ברייתא קתני גבי צינור
חקקו ולבסוף קבעו פוסל
את המקוה דלא קרקע
דמי. ולא רבנן היא דאמרי
אינה קרקע וברייתא קתני
קבעו ולבסוף חקקו אינו
פוסל את המקוה אלא
(דלאו) דקרקע דמי: החם
טעם דר' אליעזר. דחשיב
ליה קרקע משום דחשיב
ירטובות אהיה ביערת הדבש.
מה ענין הטבילה אצל יער
אלא מה יער כו'. אבל
לענין צינור כברייתא ס"ל.
ורבנן לית להו האי דרשה
דר' אליעזר לחי קפריה
דכלי ששה אינה קרקע אבל
בצינור כברייתא סבירא
לח: דף של נחתומים.
ספר שמחנין על גבי
הלחם: ר' אליעזר מטהר.
דלא קא מקבל טומאה
הואיל קבעה קרקע דמי:
מני. ברייתא דצינור: אי
ר' אליעזר אפילו חקקו.
לצינור ולבסוף קבעו לא
ליפסל דקרקע דמי דקתני
הבא בין קבעו ליה בבוחל
ולבסוף חקקו בבוחל עצמו
ובין חקקו בתחלה ולבסוף
קבעו כל שעה מטמא
דלאו כבוחל דמי הכי נמי
אפי' קבעו ולבסוף חקקו
ליפסל: לעולם ר' אליעזר
ושאני פשוטי כלי עץ.
דלית להו בית קבול כגון
דף: דטומאה דרבנן. כלומר
מדרבנן מקבלת טומאה
ולא מדאורייתא וטעם
הכי מטהר אפי' כי חקקו
ולבסוף קבעו. אבל גבי
מים שאובים דאורייתא
דלא פסול הוא. ומקשי'
לר' אליעזר מכלל דראובין
דאורייתא: כלומר מים
שאוּבין שפסול את המקוה

ופלוני דיינין שבמקום פלוני של חוב שיש לי אלל פלוני שאגבנו כ"ו
שארנה והדיינין חותמין עליו מלמטה או העדים והלך משמסר שטרומי
לכ"ד לגבותו ואיזה לא קבני לא קרינא ביה לא יגוש) דיינין קמגבו ליה
הפקר כ"ד הפקר וה"מ כשיש לו קרקע ללוה דדמי כאילו יש מלוה משכון
דנמשכון לא שייך לא יגוש (ה) שכל מה
שיזלו חכמים לתקן כדי שלא יהו נראין
עוקרין דבר מן המורה המקוה כן
נראה הטעם צעירי. ומרבי זקני ז"ל (ז)
שמעתי דיינין טעמא דסתם ליה אין
רגילין להלוותו א"כ יש לו קרקע
להשתעבד למלוה ובמילתא דשכיחא
תקינו רבנן אכל בשאין לו קרקע מילתא
דלא שימחא היא ולא תקינו רבנן
פרוזבול. ואמא רבי אליעזר למימר דאס
יש ללוה כוורת דבורים כותבין פרוזבול
דקד"ח אע"ג דהרי היא קרקע
לשאר דברים לגביה סך תקנה לא
חשיבא קרקע דלא חשבה דעמיה
דמלוה עליוהי הואיל ויכולין לטלטלה
קמ"ל: ואינה מקבלת טומאה. זו
הכוונה בתקומה דפיון דמחוזרת
היא לקרקע י"אח מסורת כלי וגם
הדבש שבמקוה אינו מקבל טומאה

תורה אור השלם

1 ויחנן לא שמע בהשבע
אביו את ה'עם השלם את
קצה המטה אשר בידו
ויטבל אותה ביערת הדבש
ושב ידו אל פת הארצה
עציה: שפאל א י כו

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה (ב) ונכר
הקודם היה חקקו וכו'
לא שייך לא שכל דבכחיה
ועמיה הוא עובד מבי
שומנו: (ג) ר"ה ולינה וכו'
בפיק המוכר. י"ב דף פ
ע"ב: (ד) ר"ה אינה קרקע
דמשום: (ה) ר"ה ר"ג וכו'
מרי וקא קרי ליה:
(ו) ר"ה ר"ה וכו' וכו' וכו'
ען וכלי עור וכלי עץ:
(ז) ב"ח ביום השמיני ליל
עץ יטל וכו' מ"ל מכל ליל
עץ: (ח) ב"ח ויחן ליה בית
קבול נמי אפ"י וכו' דא"ר
יומנו: (ט) ב"ח דרשה
גמיה היא הדיא דמורת
המים אמאי קבעי:

[ומקבלת] טומאה במקומה. וה"מ מה טעם נקט גבי טומאה
במקוה דאין חילוק בין במקוה בין שלא במקוה
דהא לאו מחוזרת היא ואומר ר"מ דשלא במקוה מקבלת טומאה כיון
דמטלטלין אותה ממקום למקום ודמי לשאר כליס שבצית וגורו בה
רבנן טומאה דלמא אחי לאחופי:
ושאני פשוטי כלי עץ דרבנן.
וה"מ דבהגן דמו
למדרכות איכא טומאה דאורייתא
דכל המטמא מדרס מטמא טמא מת
ק"ו מפנין קטנים כדאמרין בפרק
כ"ד הרגל (ב"ק דף פה:) וצפיק על
אלו מומין (בכורות דף לח.) נמי פרי"ך
ואין לו מוך ככלי שטוף מדאורייתא
כר קבולי טומאה הוא והא דומיא דשק
צעין ומשני בהגן דמו למדרס ואי
בשאר פשוטי כלי עץ דלא חזו למדרס
הנהו אפי' מדרבנן לא מקבלי טומאה
דלמור כלי עץ חולין (דף ג. ושם ד"ה כגון)
דלמור הכל שוחטין ואפי' טמא צמקדשין
האי טמא דאימתי צמאי כו' ומשני
כגון שבדק קרומוס של קנה ושטמ
בה וכו' מקבלי טומאה מדרבנן מאי
משני וכו"מ התם דלמא עבדה כעין
והא

כלי עץ כרחק איירי דעבדה כעין כלי דקדשים טעונים שחיטה
ככלי כדאמרין בהתודה (מנחות דף פג:) מויקח את המאכלת ועוד מנן
במסכת כליס (פ"ג מ"א) ומייתי לה ב"פ"כ דשבת (דף טו. ושם) כלי עץ (ו)
וכלי עץ כלי זכוכית פשוטיים טהורים ומקבליים טומאים ועל כרחק
טהורים אפילו מדרבנן דכלי זכוכית אפילו מקבליים ליכא טומאה אלא
מדרבנן כדאמרין במסכת שבת (שם) ופירש רבינו שמואל דודאי אלא
להס טומאה אפילו מדרבנן ומסקנא לא קיימא הכי אלא מוקי לה דף
של מתכת ויש מפרשים דף של נחתומין אע"פ שהוא פשוטי כלי עץ
מקבל טומאה מדרבנן כיון שהוא משמש אדם ואת משמשי אדם
דדריש בת"כ בפרשת ויהי ביום השמיני כלי (ו) יכול אפילו הקולס
והקולס כו' מ"ל כלי עץ ולא כל כלי עץ יכול שאני מוסיף את השולחן
ואת הטבלא ואת הדונבקי מ"ל כל כלי עץ ריבה ומה ראית לרבות
את אלו כו' מ"ל שק מה שק שהוא משמש אדם ואת משמשי אדם
אף אני ארצה את השולחן כו' ועל כרחק כשאין ראוין למדרס
מדלא נקט מטה כסא וספסל והוה ליה לרבינויהו מקראי דמשכב
ומושב ובאין להס בית קבול (ו) איירי מדלא קאמר מה שק מייטלטל
מלא וריקס אלמא מקבלי טומאה ואע"ג דמפיק לכו מקרא לא היו
אלא אסמכתא כמו כמה דרשות דת"כ ובספרי דלא הוא אלא
אסמכתא וכן משמע בפרק שמי הלחם (מנחות דף יז:) א"ל
יוחנן לדברי האומר מסגרתו למטה היתה פירוש למטה צרגלי השולחן
ולא בשולחן עבלא המתהפכת טמאה פירוש דרשינן השולחן הטהור
מכלל שפוט טמא לדברי האומר מסגרתו למטה היתה עבלא
מתהפכת מיבעי דהא דשולחן של מקדש מקבל טומאה לפי שהיה
לו בית קבול אכל עבלא המתהפכת שאין לה בית קבול משמשי ואי
דרשה גמורה היא (ו) דת"כ אמאי מיבעי תיפוק ליה מקרא דהתם
אלא ודאי אסמכתא היא וצטנלא המתהפכת מספקא ליה אי מקבלת
טומאה מדאורייתא כדפירש הקונט' התם משום דעדיפא משאר פשוטי
כלי עץ לפי שראוי להשתמש בה משני לדין ולמאן דאמר למטה
היתה טמא מדמתיב הטהור:

מכלל דשאובה דאורייתא. רש"י ור"מ מפרשי דכולו שאוב הוי
דאורייתא ומביאים ראיה מדתניא בת"כ בפרשת ויהי ביום
השמיני מקוה מים יהיה טהור יכול מילא בכפתו ועשה מקוה בתחלה
יהא

פוסלין את המקוה מן המורה כדתניא בת"כ (כ) יכול מילא מים על כפתו ועשה מקוה בתחלה יהא טהור מ"ל מעין (ויקרא יא) מה מעין בידי שמים
אף מקוה בידי שמים התם מודי ר"א דפסיל מקוה דמשום קביעותו בפרק על צביל מניה תורת כלי דמעיקרא ומיהו לא אשכחן
טומאה לפשוטי כלי עץ אפי' מדרבנן חוץ מאותן הראוין למדרס וכדתנן בת"כ (דף מט.) כל המיטמא מדרס מיטמא טמא מת ובמסקנא
נמי מוקמינן לה דף של מתכת: ומתמה גמ' **מכלל דשאובה דאורייתא.** דמדקא משני הכי שמעינן דברייתא דלעיל בפסול שאובה דאורייתא
מיירי והלא מדרבנן הוא כדאמרין במסכת יבמות (דף פג:) שאם היה מקוה מ' סאה ונתן סאה שאובין ונטל סאה כשר עד כמה רבי יוחנן
אמר עד רובו והיינו טעמא מדאורייתא הוא דצעין מקוה ממים מכונסין לכתחלה בלא שאובה דאיתקש לענין כדפירשית לעיל ואפילו
נפלו חתר הכי שאובין בטלו ברובא א"י קמא קמא צביל ועליל נמי גבי צינור המקוה היה עשוי ככר כהוגן וא"כ קבעו שם צינור כדקתני
פוסל את המקוה מכלל דהיה שם מקוה מעיקרא הלכך פסולא מדרבנן הוא: (ו) וטעם אפילו אם תמצא לומר דאמרינן ביה רבנן כשיל
מורה הכל גבי דף של מדאורייתא מיירי דבדף של מתכת מיירי דשאלמו ע"ן איתקש לשק (דכתיב)
כלי עץ או בגד או עור או שק (ויקרא יב) מה שק מייטלטל מלא וריקן אף כלי עץ כו' אכל כלי מתכת בפרשת מדין הוא (דכתיב)
(ומהניב לא) אף את הזהב וגו' ולא איתקש לשק. ואמתי דלא כרבי אליעזר היא ההיא דצינור דרבי אליעזר לא קמפלגי מידי בין (חקקו
מעיקרא לחקקו ולבסוף קבעו: **האמר רבי יוסי ברבי חנינא כו'.** משום דפשוטי כלי עץ לית להו טומאה כלל הלכך אוקמה דף של מתכת:
אלא

דבש שבמקוה אינו מקבל טומאה
דבטול לגבי כוורת. ודוקא במקוה אבל אם נטלה משם אז מקבל
הדבש טומאה כמאן דאמר (ו) בפרק המוכר את הספינה דלא בני
מחשבה דליכא מאן דלמאריך מחשבה והלכך אנטריך הכא גבי
טומאה למיתי במקוה וה"ה לכל הנך מילי: והרודה ממנה.
כשהיא במקוה דיינין מקום גידולו של דבש מייד חטאת כמולש
מן הקרקע. אלמא לר' אליעזר חקקו ולבסוף קבעו קרקע משוי ליה
וברייתא דלעיל דלא כרבי אליעזר היא ומיהו הנך רבנן היא: אינה
קרקע. (ו) משום דחיבור קרקע לא כביל תורת כלי מינה ומקבלת
טומאה במקוה וגם הדבש דלא בני מחשבה כדתניא לקמן בהמוכר
את הספינה (פ"ג:) **הסם אמר רבי אלעזר מאי טעמא דר"א.**
דחשיב לכוורת דבורים כמחזור דכמיז ויטבול אותה ביערת
הדבש ביהונתן כמיז ובדבש במקום גידולו מיירי (ו) וקרי ליה יער
והלכך משוי ליה מחזור ואפי' אין הכוורת מחוזרת ממש בקרקע
אכל גבי צינור שחקקו ולבסוף קבעו מודי ר"א דחשיב כלי ופסיל
מקוה דקתני ברייתא ואמתי לא ידעינן הוה יתור ר"א דלית ליה הך
ברייתא: **דף של נחתומין.** נסר רחב לערוך עליו וללוט את הפת.
ולי נראה הוא דף שקבעו בכותל ליתן עליו את הפת למכור כעין
שעשין פלטרין שלנו בכותל בתיהן מנחון. ולקמן (ע"ג) מוקי דף של
מתכת דפשוטיקן **רבי אליעזר מטהר.** דכל המחזרה
לקרקע הרי הוא קרקע: **וחכמים מטמאין.** דלא כביל לגבי קרקע.
ומיקון הדף שמחליקין אותו לכך הוא במקום חקיקת הצינור
דמיקון משוי ליה גמר כלי לקבל טומאה. ומדלא קמפלגי בין חקנו
ולבסוף קבעו וצין קבעו ולבסוף חקקו אלמא לרבי אליעזר הכל
טהור לא שנה חקקו ולבסוף קבעו לא שנה קבעו ולבסוף חקקו
ולרבנן הכל טמא. אלמא ההיא ברייתא דצינור דלעיל דקמפלגי בין
קבעו ולבסוף חקקו ובין חקקו ולבסוף קבעו לא רבנן ולא רבי אליעזר
דאי ר"א אפי' חקקו ולבסוף קבעו היה לו להכשיר ואי רבנן
אפילו קבעו ולבסוף חקקו נמי יפסול את המקוה: **לעולם רבי אליעזר.**
סבירא ליה כברייתא דצינור שחקקו ולבסוף קבעו אכתי כלי הוא
ולא צביל לגבי קרקע ופסיל את המקוה והכא גבי דף היינו טעמא
דר' אליעזר דמטהר ליה אפילו בחקקו ולבסוף קבעו דשאני פשוטי
כלי עץ כגון האי דף דאפי' קודם שקבעו אין לו טומאה אלא מדרבנן
והלכך בקבעו מיקל ר' אליעזר אכל לעיל גבי צינור שמים שאובים

היא טהור מ"ל אך מעין וזור מקוה מים יהיה טהור מה מעין צדי שמים אף מקוה צדי שמים ויש לדמות לדממתה היא כמו כמה דרשות דתורת כהנים ועוד מציא ראה ר"ת דמתן במס' מקוואות צפ"צ (מ"ד) ר' אליעזר אומר רביעית בתחלה פוסל את המקוה ושלשה לוגין על פני המים ומדמתמיר

בתחלה טפי מנסוף ש"מ דנתחלה פוסלין מדאורייתא ויש לדמות דהא לדמתמיר רבי אליעזר נתחלה ברביעית משום דרביעית הוא שיעור טבילה למחטין ולניירות וכבר יש שם פסול מקוה עליהם ולר"י נראה דאפי' כולו שאוב דרבנן כדמשמע במוספתא דמקוואות דתניא דפרק שני מקוה שהניחו ריקן וצו ומלאו מלא כשר מפני שזה ספק מים שאובין למקוה ומדקא מכשר ריקן זה ספק ש"מ דכולו שאוב מדרבנן וליכא למימר ללאו ככולו שאוב איירי אלא כשהיה זו מים אך שהיה חסר דאם כן הוה ליה למימר שהניחו חסר דריקן משמע לגמרי ריקן שלא היה זו מים

כלל ועוד אמר צ"ק דפסחים (דף פ"ו: וס) גבי משקין בית מטבחיא בכלים טמאים בקרקע טהורים ופרש"י התם דבקרקע טהורים משום דחיי להטביל בהן מחטין ולניירות אלמא אפי' כולו שאוב חיי להטביל זו דבשאינו מיירי מדמפליג בין כלים לקרקע וסתם משקין בית מטבחיא נמי שאובין הם ורשב"א דוחא דהכי קאמר בכלים טמאים פ"י שהיו בכלים אע"ג שהשתא הן בקרקע ולפי שהיו שאובים בקרקע שלא היו מעולם בכלים טהורים והר"ר משה מפונטו"א דוחא דאע"ג דשאובה דאורייתא היא בקרקע טהור משום (ס) שאפשר בלא המשכה כדי נפלו מן הכלי לרפסה שהיא חלקה מימשי אלך ואלך והוה ליה כשאובה שהמשיכה כולה דכשרה וצפרק קמא דתמורה (דף י"ג:) דלא מכשיר המשכה אלא כי איכא כ"א סאה במקוה דאפשר דהיינו מדרבנן וא"ת בשלמא אי כולו שאוב מדאורייתא היינו דגורו דכמיא ג' לוגין מים שאובין פוסלים אטו כולו שאוב ודוקא בשלשה לוגין גורו שהן ראויין לרחיצת אדם כדאמרין דפרק קמא דשבת (דף ט"ז:) בתחלה היו טובלין במערות סרוחים ונותנין על גביהן ג' לוגין מים שאובין כו' אלא אי כולו שאוב דרבנן אמאי גורו כלל בשאיבה וי"ל גזירה שמה יטבול בכלי דומיא דמעין אומר דמתנא שהן בקרקע ומהוהו מקוה שהניחו ריקן אע"פ דלדבריה יש להוכיח דכולו שאוב דאורייתא דתני כשר מפני שזה ספק מים שאובין וחוקת המקוואות כשרות שאדם אינו עושה מקוה אלא לטבול בו ואינו ממלא אותו מסתמא מים שאובים אלא מים כשרים לטבילה משמע דוקא משום חזקה הוא דכשר הא לרו הכי פסול דספיקא דאורייתא לחומרא מדע דתני סיפא זינור המקלה למקוה והמכתשת נתונה כזו שפסל מן הזינור למקוה ספק מן המכתשת למקוה פסול מפני שהפסול מוכיח ואם יש בו רוב מקוה כשר מפני שיש ספק מים שאובים למקוה ומדמכשר בשים בו רוב מקוה מספק ובשאיין רוב פסול משמע דרובו שאוב דאורייתא ועוד תניא התם שני מקוואות אחד שאוב ואחד כשר ועבד בחד מהן מטומאה תמורה ועשה טהרות הרי הן תלויות ומדלא מערין מספק אלמא כולו שאוב דאורייתא והראייתא לא נראה לר"י עוד האריך רשב"א ועוד אומר ר"ת דדוקא במקוה חסר פוסלין אותו ושמנה כגז ראויות ממכתת מקוואות ואין להאריך ואכתוב ראה אחת דמתן התם פרק ששי (מ"ח) היה בעליין מ' סאה ובתחתון און כלום ממלא בכתף ונותן בעליין עד שירדו בתחתון מ' סאה משמע אע"פ שרוב מים שאובין און נפסל כיון שהיה שלם דהא אי אפשר אס לא נתן בעליין יותר מארבעים סאה: **ב"ע** רב יוסף מי נשמים שחישב עליהם דהריהו בהן את האיציטורובין מהו להכשיר בהן את הורעים. פירש הקוטרם דבכל תלוש ולבסוף חיברו מיבעיא ליה לענין הכשר ורעים ואליצא דרבנן דמכתשת ואין נראה לר"י דאם כן לימא סתמא תלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים לרבנן מהו כדנקיט דפרק קמא דחולין (דף ט"ו:) וס) ולא הוה ליה למינקט איציטורוביל טפי משאר מיני ועוד דאין סברא לדמות הכשר ורעים לתם שמהם מכתשת תלוש לענין הכשר ורעים כמו שחשבה לענין מר ועוד דלענין שחיטה נמי מיבעיא לרבנן תלוש ולבסוף חיברו מהו אי הוה כתלוש או לא ועוד דפירש דרבנן דדף לא מיבעיא ליה דלדידהו ודאי הוה כתלוש א"כ אדמיבעיא ליה לרבנן דמכתשת אי סבירא ליה כו' אליעזר או כרבנן דדף לענין הכשר ורעים תיבעי ליה לענין טומאת דף גופיה דליפליגו בה רבי אליעזר ורבנן ועוד כיון דלרבנן דדף פשיטא ליה דהוה כתלוש ה"ג לרבנן דמכתשת דאמאי אית לן למימר דפליגי הני רבנן דרבי אליעזר אהך רבנן דר"א ועוד דאינו מחלק בין דף למכתשת לכותל ואיציטורוביל וצפרק קמא דחולין (דף ט"ו:) מחלק בין סכין הקבועה לגור היואל מן הכותל דקאמר שאני סכין דלא מבטל ליה ונראה לר"י לרבנן דדף מיבעיא ליה דחשבי ליה לדף תלוש לענין טומאה והוה הדין לענין הכשר ורעים וכ"ס איציטורוביל והוה דקאמר אליצא דרבי אליעזר לך רבנן דרבי אליעזר לקרקע הרי הוא בקרקע לאו דוקא נקט והוה ליטנא דהא ממכר און להוכיח אהכשר ורעים אלא אמאי דמטרי דבך קא סמיך: מעמלא

רבינו גרשום

מדאורייתא היא: והא ק"ל. דמים שאובין היא דפסלי מדרבנן היא כדאמרי' במס' יבמות (דף פ"ג) הרי עושין מקוה של מ' סאה ונטל סאה ונתן סאה כשר עד כמה יתור ר' יוחנן עד רובה יותר מרובה פסיל ליה. ל"א שאיבה לטבילה מדרבנן פסול ולא מדאורייתא דמן התורה כשר דלא מיצו בתורה שצריך מים חיים אלא זב דמכח וכו' יתור הוב גרי: וזהו קושיא אמרי' הא אמר ר' יוס' בר חנינא בך של מתנת מרובית. ר' אליעזר ורבנן דפשוט' כלי מתנת דאורייתא מטמו ואפי' הכי קאמר ר' אליעזר כי קבוע בכותל טהור ולטעמיה אמאי חקקו ולבסוף קבעו פוסל את המקוה: אלא לעולם רבנן היא. דמטמי גבי דף של מתנת דאפי' קבעו בכותל לא קמטביל ליה: אי הכי לטעמיהו קבעו ולבסוף חקקו אמאי אינו פוסל את המקוה. היינו טעמא דשאיבה דרבנן היא וליאו מדאורייתא. אי הכי אפי' חקקו ולבסוף קבעו אמאי פוסל את המקוה: שאני התם דאיכא תורת כלי עליו בתלוש. משום דהי לא קבטל אפי' בירבנן: בעי רב יוסף מי נשמים שחישב להריח בהן את האיציטורוביל. שהוא מחובר לקרקע מי הוה חשבי הני מים להכשיר הורעים אי לא. מי אמרין דאין מכשירין כי היכי דהרינן בשחיטת חולין הכופה קעורה על הכותל אם שגביל שירודה הכותל אינו כבי ונתן משום דחשיב דבר המחומר לקרקע וכל המחומר לקרקע הרי הוא בקרקע ולא חשיב כלום ואם כשבול שירודה קעורה הרי זה כבי ונתן. הא גופא קשיא. הא בכותל מעורה דהוה מחובר מעיקרו אינו כבי ונתן דבקרקע דמי. בכותל בנין הרי זה כבי ונתן משום דהוי תלוש ולבסוף חיברו דהוה כלי עליו הכא נמי לגבי איציטורוביל המחומר לקרקע מבשרין מי נשמים אי לא: אליצא דר' אליעזר דאמר כל המחומר לקרקע הרי הוא בקרקע לא תיבעי לך. דראי' אפי' בכותל בנין כבידא ליה דבקרקע דמי ואין מכשירין: כי תיבעי לך אליצא דרבנן דאמרו כל המחומר לקרקע אינו כבי ונתן דאמרי' כול המחומר לקרקע אינו כבי ונתן מיילי קאמרי' אפי' לגבי איציטורוביל ומכשיר או דלמא בעלמא כגון כותל בנין אמרי' דאינו כבי ונתן דוימנן משנה אבל גבי איציטורוביל קביעי הוא בקרקע דמי ואין מכשירין חקקו:

היא טהור מ"ל אך מעין וזור מקוה מים יהיה טהור מה מעין צדי שמים אף מקוה צדי שמים ויש לדמות לדממתה היא כמו כמה דרשות דתורת כהנים ועוד מציא ראה ר"ת דמתן במס' מקוואות צפ"צ (מ"ד) ר' אליעזר אומר רביעית בתחלה פוסל את המקוה ושלשה לוגין על פני המים ומדמתמיר בתחלה טפי מנסוף ש"מ דנתחלה פוסלין מדאורייתא ויש לדמות דהא לדמתמיר רבי אליעזר נתחלה ברביעית משום דרביעית הוא שיעור טבילה למחטין ולניירות וכבר יש שם פסול מקוה עליהם ולר"י נראה דאפי' כולו שאוב דרבנן כדמשמע במוספתא דמקוואות דתניא דפרק שני מקוה שהניחו ריקן וצו ומלאו מלא כשר מפני שזה ספק מים שאובין למקוה ומדקא מכשר ריקן זה ספק ש"מ דכולו שאוב מדרבנן וליכא למימר ללאו ככולו שאוב איירי אלא כשהיה זו מים אך שהיה חסר דאם כן הוה ליה למימר שהניחו חסר דריקן משמע לגמרי ריקן שלא היה זו מים

כלל ועוד אמר צ"ק דפסחים (דף פ"ו: וס) גבי משקין בית מטבחיא בכלים טמאים בקרקע טהורים ופרש"י התם דבקרקע טהורים משום דחיי להטביל בהן מחטין ולניירות אלמא אפי' כולו שאוב חיי להטביל זו דבשאינו מיירי מדמפליג בין כלים לקרקע וסתם משקין בית מטבחיא נמי שאובין הם ורשב"א דוחא דהכי קאמר בכלים טמאים פ"י שהיו בכלים אע"ג שהשתא הן בקרקע ולפי שהיו שאובים בקרקע שלא היו מעולם בכלים טהורים והר"ר משה מפונטו"א דוחא דאע"ג דשאובה דאורייתא היא בקרקע טהור משום (ס) שאפשר בלא המשכה כדי נפלו מן הכלי לרפסה שהיא חלקה מימשי אלך ואלך והוה ליה כשאובה שהמשיכה כולה דכשרה וצפרק קמא דתמורה (דף י"ג:) דלא מכשיר המשכה אלא כי איכא כ"א סאה במקוה דאפשר דהיינו מדרבנן וא"ת בשלמא אי כולו שאוב מדאורייתא היינו דגורו דכמיא ג' לוגין מים שאובין פוסלים אטו כולו שאוב ודוקא בשלשה לוגין גורו שהן ראויין לרחיצת אדם כדאמרין דפרק קמא דשבת (דף ט"ז:) בתחלה היו טובלין במערות סרוחים ונותנין על גביהן ג' לוגין מים שאובין כו' אלא אי כולו שאוב דרבנן אמאי גורו כלל בשאיבה וי"ל גזירה שמה יטבול בכלי דומיא דמעין אומר דמתנא שהן בקרקע ומהוהו מקוה שהניחו ריקן אע"פ דלדבריה יש להוכיח דכולו שאוב דאורייתא דתני כשר מפני שזה ספק מים שאובין וחוקת המקוואות כשרות שאדם אינו עושה מקוה אלא לטבול בו ואינו ממלא אותו מסתמא מים שאובים אלא מים כשרים לטבילה משמע דוקא משום חזקה הוא דכשר הא לרו הכי פסול דספיקא דאורייתא לחומרא מדע דתני סיפא זינור המקלה למקוה והמכתשת נתונה כזו שפסל מן הזינור למקוה ספק מן המכתשת למקוה פסול מפני שהפסול מוכיח ואם יש בו רוב מקוה כשר מפני שיש ספק מים שאובים למקוה ומדמכשר בשים בו רוב מקוה מספק ובשאיין רוב פסול משמע דרובו שאוב דאורייתא ועוד תניא התם שני מקוואות אחד שאוב ואחד כשר ועבד בחד מהן מטומאה תמורה ועשה טהרות הרי הן תלויות ומדלא מערין מספק אלמא כולו שאוב דאורייתא והראייתא לא נראה לר"י עוד האריך רשב"א ועוד אומר ר"ת דדוקא במקוה חסר פוסלין אותו ושמנה כגז ראויות ממכתת מקוואות ואין להאריך ואכתוב ראה אחת דמתן התם פרק ששי (מ"ח) היה בעליין מ' סאה ובתחתון און כלום ממלא בכתף ונותן בעליין עד שירדו בתחתון מ' סאה משמע אע"פ שרוב מים שאובין און נפסל כיון שהיה שלם דהא אי אפשר אס לא נתן בעליין יותר מארבעים סאה: **ב"ע** רב יוסף מי נשמים שחישב עליהם דהריהו בהן את האיציטורובין מהו להכשיר בהן את הורעים. פירש הקוטרם דבכל תלוש ולבסוף חיברו מיבעיא ליה לענין הכשר ורעים ואליצא דרבנן דמכתשת ואין נראה לר"י דאם כן לימא סתמא תלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים לרבנן מהו כדנקיט דפרק קמא דחולין (דף ט"ו:) וס) ולא הוה ליה למינקט איציטורוביל טפי משאר מיני ועוד דאין סברא לדמות הכשר ורעים לתם שמהם מכתשת תלוש לענין הכשר ורעים כמו שחשבה לענין מר ועוד דלענין שחיטה נמי מיבעיא לרבנן תלוש ולבסוף חיברו מהו אי הוה כתלוש או לא ועוד דפירש דרבנן דדף לא מיבעיא ליה דלדידהו ודאי הוה כתלוש א"כ אדמיבעיא ליה לרבנן דמכתשת אי סבירא ליה כו' אליעזר או כרבנן דדף לענין הכשר ורעים תיבעי ליה לענין טומאת דף גופיה דליפליגו בה רבי אליעזר ורבנן ועוד כיון דלרבנן דדף פשיטא ליה דהוה כתלוש ה"ג לרבנן דמכתשת דאמאי אית לן למימר דפליגי הני רבנן דרבי אליעזר אהך רבנן דר"א ועוד דאינו מחלק בין דף למכתשת לכותל ואיציטורוביל וצפרק קמא דחולין (דף ט"ו:) מחלק בין סכין הקבועה לגור היואל מן הכותל דקאמר שאני סכין דלא מבטל ליה ונראה לר"י לרבנן דדף מיבעיא ליה דחשבי ליה לדף תלוש לענין טומאה והוה הדין לענין הכשר ורעים וכ"ס איציטורוביל והוה דקאמר אליצא דרבי אליעזר לך רבנן דרבי אליעזר לקרקע הרי הוא בקרקע לאו דוקא נקט והוה ליטנא דהא ממכר און להוכיח אהכשר ורעים אלא אמאי דמטרי דבך קא סמיך: מעמלא

אלא לעולם רבנן. דף הוא. ודקשיא לך גבי זינור אפילו קבצו ולבסוף חקקו נמי יפסול למקוה לרבנן דמטמאי ליה גבי דף וחשיבי ליה כלי בכל עניינים אפי' קבצו ולבסוף חקקו שאני שאובה דרבנן דכפרישית לעיל הלכך גבי זינור הוא דמקילי רבנן ואמרי אינו פוסל קבצו ולבסוף חקקו אכל לגבי דף דטומאתו מן התורה לעולם עמא אפי' קבצו ולבסוף חקקו דסבירא ליה לרבנן דכל הממוכר לקרקע אינו כקרקע: א"ל. לרבנן הכל שזה בין קבצו ואח"כ חקקו בין חקקו ואח"כ קבצו לא בטיל לגבי קרקע ומשיב כלי גמור וגבי שאובה הוא דאקילו לבטלו אגב קרקע אפי' חקקו ולבסוף קבצו נמי לא יפסול מקוה ולבטול אגב קרקע: ומשיב פסל דאיכא תורת כלי כו'. וכל כך לא רנו להקל רזיה לך שאובה גדולה מזו והואיל והוה שם כלי עליה קודם שהוקבע בקרקע ואי לא חשבת ליה כלי בטלה גזירתם לגמרי: **בעי רב יוסף מי נשמים.** שהיו יורדין וחישב עליהן שדיחו האיציטורובילן מהו שאותן נשמים ישכירו ורעים אם נפלו עליהן לקבל טומאה דמתן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שחתמו לרזון אע"פ שאין סופו לרזון מכשיר והכא נמי כיון דניחא ליה צירידתן לזורך איציטורוביל אע"ג דלא ניחא ליה צירידתן על הפירות הוי הכשר ובלבד זיהא איציטורוביל חשוב כתלוש דלא מהני מחשבתו ולא קרינא זיה וכו' יתנן אלא היכא דמתשכ שירדו על דבר תלוש כדאמרין דפרק דשמיטת חולין (דף ט"ו:) תלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים מחלוקת דתנן (ה) הכופה קעורה על גבי הכותל כו' ופרכין רישא לסיפא ודייקין מינה דכותל בנין חשוב תלוש ואם חישב שירדה הרי זה כבי ויתן אכל בכותל מערה שהוא מחובר מעיקרו לא מהניא מחשבתו להכשיר ורעים ובתורת כהנים (י) יליך מקראי דבעינן מחשבה לזורך דבר התלוש והאי איציטורוביל נמי תלוש ולבסוף חיברו הוא ואליצא דרבנן דלעיל (סא): דפליגי במכתשת קבועה קמיבעיא ליה כדמפרש ואילו אי סבירא ליה דתלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים הוי תלוש או לא: **אליצא דר' אליעזר לא תיבעי לך.** דודאי חשיב מחובר ולא מיבעיא איציטורוביל דמי לקרקע טפי ממכתשת קבועה דודאי חשיב מחובר אלא אפילו מכתשת קבועה דחשבו לה רבנן תלוש פליג אינו ואמר כל המחומר כו' והא ליכא למימר דטעמיה (א) התם משום דבעין יפה מוכר דהא כלל קאמר ועוד דשמעינן ליה גבי דף דמטרי אפי' בתקנו ולבסוף קבצו ואליצא דרבנן דדף נמי לא קמיבעיא ליה דודאי תלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש כדקא חשיבי ליה תלוש גבי טומאה אפי' קבצו ולבסוף חקקו והוה הדין להכשיר: **כי תיבעי לך אליצא.** דהנהו רבנן דלעיל דפליגי עליה דרבי אליעזר במכתשת קבועה מאי מי אמרין היינו טעמיהו דסבירא ליה דכל תלוש ולבסוף חיברו שאובה תלוש והלכך לא מוכר את הקבועה והוה הדין לגבי הכשר טומאה ויבין דטעמיהו משום דחשיבי ליה תלוש לא מציעיא היכא (א) דחשיב להדיא מכתשת קבועה דמכשירין אלא אפילו חשיב להדיא כן איציטורוביל מכשיר את הזרעים דעל כרחך טעמיהו גבי איציטורוביל

אלא לעולם רבנן. דף הוא. ודקשיא לך גבי זינור אפילו קבצו ולבסוף חקקו נמי יפסול למקוה לרבנן דמטמאי ליה גבי דף וחשיבי ליה כלי בכל עניינים אפי' קבצו ולבסוף חקקו שאני שאובה דרבנן דכפרישית לעיל הלכך גבי זינור הוא דמקילי רבנן ואמרי אינו פוסל קבצו ולבסוף חקקו אכל לגבי דף דטומאתו מן התורה לעולם עמא אפי' קבצו ולבסוף חקקו דסבירא ליה לרבנן דכל הממוכר לקרקע אינו כקרקע: א"ל. לרבנן הכל שזה בין קבצו ואח"כ חקקו בין חקקו ואח"כ קבצו לא בטיל לגבי קרקע ומשיב כלי גמור וגבי שאובה הוא דאקילו לבטלו אגב קרקע אפי' חקקו ולבסוף קבצו נמי לא יפסול מקוה ולבטול אגב קרקע: ומשיב פסל דאיכא תורת כלי כו'. וכל כך לא רנו להקל רזיה לך שאובה גדולה מזו והואיל והוה שם כלי עליה קודם שהוקבע בקרקע ואי לא חשבת ליה כלי בטלה גזירתם לגמרי: **בעי רב יוסף מי נשמים.** שהיו יורדין וחישב עליהן שדיחו האיציטורובילן מהו שאותן נשמים ישכירו ורעים אם נפלו עליהן לקבל טומאה דמתן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שחתמו לרזון אע"פ שאין סופו לרזון מכשיר והכא נמי כיון דניחא ליה צירידתן לזורך איציטורוביל אע"ג דלא ניחא ליה צירידתן על הפירות הוי הכשר ובלבד זיהא איציטורוביל חשוב כתלוש דלא מהני מחשבתו ולא קרינא זיה וכו' יתנן אלא היכא דמתשכ שירדו על דבר תלוש כדאמרין דפרק דשמיטת חולין (דף ט"ו:) תלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים מחלוקת דתנן (ה) הכופה קעורה על גבי הכותל כו' ופרכין רישא לסיפא ודייקין מינה דכותל בנין חשוב תלוש ואם חישב שירדה הרי זה כבי ויתן אכל בכותל מערה שהוא מחובר מעיקרו לא מהניא מחשבתו להכשיר ורעים ובתורת כהנים (י) יליך מקראי דבעינן מחשבה לזורך דבר התלוש והאי איציטורוביל נמי תלוש ולבסוף חיברו הוא ואליצא דרבנן דלעיל (סא): דפליגי במכתשת קבועה קמיבעיא ליה כדמפרש ואילו אי סבירא ליה דתלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים הוי תלוש או לא: **אליצא דר' אליעזר לא תיבעי לך.** דודאי חשיב מחובר ולא מיבעיא איציטורוביל דמי לקרקע טפי ממכתשת קבועה דודאי חשיב מחובר אלא אפילו מכתשת קבועה דחשבו לה רבנן תלוש פליג אינו ואמר כל המחומר כו' והא ליכא למימר דטעמיה (א) התם משום דבעין יפה מוכר דהא כלל קאמר ועוד דשמעינן ליה גבי דף דמטרי אפי' בתקנו ולבסוף קבצו ואליצא דרבנן דדף נמי לא קמיבעיא ליה דודאי תלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש כדקא חשיבי ליה תלוש גבי טומאה אפי' קבצו ולבסוף חקקו והוה הדין להכשיר: **כי תיבעי לך אליצא.** דהנהו רבנן דלעיל דפליגי עליה דרבי אליעזר במכתשת קבועה מאי מי אמרין היינו טעמיהו דסבירא ליה דכל תלוש ולבסוף חיברו שאובה תלוש והלכך לא מוכר את הקבועה והוה הדין לגבי הכשר טומאה ויבין דטעמיהו משום דחשיבי ליה תלוש לא מציעיא היכא (א) דחשיב להדיא מכתשת קבועה דמכשירין אלא אפילו חשיב להדיא כן איציטורוביל מכשיר את הזרעים דעל כרחך טעמיהו גבי איציטורוביל

אלא לעולם רבנן. דף הוא. ודקשיא לך גבי זינור אפילו קבצו ולבסוף חקקו נמי יפסול למקוה לרבנן דמטמאי ליה גבי דף וחשיבי ליה כלי בכל עניינים אפי' קבצו ולבסוף חקקו שאני שאובה דרבנן דכפרישית לעיל הלכך גבי זינור הוא דמקילי רבנן ואמרי אינו פוסל קבצו ולבסוף חקקו אכל לגבי דף דטומאתו מן התורה לעולם עמא אפי' קבצו ולבסוף חקקו דסבירא ליה לרבנן דכל הממוכר לקרקע אינו כקרקע: א"ל. לרבנן הכל שזה בין קבצו ואח"כ חקקו בין חקקו ואח"כ קבצו לא בטיל לגבי קרקע ומשיב כלי גמור וגבי שאובה הוא דאקילו לבטלו אגב קרקע אפי' חקקו ולבסוף קבצו נמי לא יפסול מקוה ולבטול אגב קרקע: ומשיב פסל דאיכא תורת כלי כו'. וכל כך לא רנו להקל רזיה לך שאובה גדולה מזו והואיל והוה שם כלי עליה קודם שהוקבע בקרקע ואי לא חשבת ליה כלי בטלה גזירתם לגמרי: **בעי רב יוסף מי נשמים.** שהיו יורדין וחישב עליהן שדיחו האיציטורובילן מהו שאותן נשמים ישכירו ורעים אם נפלו עליהן לקבל טומאה דמתן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שחתמו לרזון אע"פ שאין סופו לרזון מכשיר והכא נמי כיון דניחא ליה צירידתן לזורך איציטורוביל אע"ג דלא ניחא ליה צירידתן על הפירות הוי הכשר ובלבד זיהא איציטורוביל חשוב כתלוש דלא מהני מחשבתו ולא קרינא זיה וכו' יתנן אלא היכא דמתשכ שירדו על דבר תלוש כדאמרין דפרק דשמיטת חולין (דף ט"ו:) תלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים מחלוקת דתנן (ה) הכופה קעורה על גבי הכותל כו' ופרכין רישא לסיפא ודייקין מינה דכותל בנין חשוב תלוש ואם חישב שירדה הרי זה כבי ויתן אכל בכותל מערה שהוא מחובר מעיקרו לא מהניא מחשבתו להכשיר ורעים ובתורת כהנים (י) יליך מקראי דבעינן מחשבה לזורך דבר התלוש והאי איציטורוביל נמי תלוש ולבסוף חיברו הוא ואליצא דרבנן דלעיל (סא): דפליגי במכתשת קבועה קמיבעיא ליה כדמפרש ואילו אי סבירא ליה דתלוש ולבסוף חיברו לענין הכשר ורעים הוי תלוש או לא: **אליצא דר' אליעזר לא תיבעי לך.** דודאי חשיב מחובר ולא מיבעיא איציטורוביל דמי לקרקע טפי ממכתשת קבועה דודאי חשיב מחובר אלא אפילו מכתשת קבועה דחשבו לה רבנן תלוש פליג אינו ואמר כל המחומר כו' והא ליכא למימר דטעמיה (א) התם משום דבעין יפה מוכר דהא כלל קאמר ועוד דשמעינן ליה גבי דף דמטרי אפי' בתקנו ולבסוף קבצו ואליצא דרבנן דדף נמי לא קמיבעיא ליה דודאי תלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש כדקא חשיבי ליה תלוש גבי טומאה אפי' קבצו ולבסוף חקקו והוה הדין להכשיר: **כי תיבעי לך אליצא.** דהנהו רבנן דלעיל דפליגי עליה דרבי אליעזר במכתשת קבועה מאי מי אמרין היינו טעמיהו דסבירא ליה דכל תלוש ולבסוף חיברו שאובה תלוש והלכך לא מוכר את הקבועה והוה הדין לגבי הכשר טומאה ויבין דטעמיהו משום דחשיבי ליה תלוש לא מציעיא היכא (א) דחשיב להדיא מכתשת קבועה דמכשירין אלא אפילו חשיב להדיא כן איציטורוביל מכשיר את הזרעים דעל כרחך טעמיהו גבי איציטורוביל

הגהות הב"ח

(ב) גבי מהו להכשיר בהן את הורעים אליצא דר' אליעזר: (ג) רשב"ם דיה אליצא ותי דטעמיה דר' אליעזר התם וכו' דקדקחשבי ליה תלוש: (ד) דיה מי מיבעי וכו' היכא דחישב להדיא המכתשת וכו' אפילו חישב להדיא:

מוסף רש"י

ושאני שאיבה דרבנן. מה שמקוה נפסל גבי לוגין מים שאובין. מדרבנן היא ב"ב: **אליצא דר' אליעזר** כי איתא דר' אליעזר דאיתא לקמך. אשה אחת באת לפני ר' תמיה שהיה לה לעול עשור נכסים מתקומו של רבא בר בר חנה וקשה מנו גלותו לו דבר מחמת שיטתו דרבי (הכובות ט"ז):

